

Resumé af ph.d. afhandlingen:

Teori og praksis i læreruddannelsen

– kundskabsformer, kultur og kropslighed

Af cand. pæd. i pædagogisk filosofi Lars Emmerik Damgaard Knudsen

Ved Institut for Uddannelse og Pædagogik, Faculty of Arts, Aarhus Universitet, oktober 2012

Læreruddannelsen er som en Professionsbacheloruddannelse på én gang en uddannelse til en profession og til en kandidatuddannelse, hvilket betegner, hvad afhandlingen kalder læreruddannelsens problematik. Dvs. et identificerende og strukturerende spørgsmål, der indebærer forskellige perspektiver på, hvad der er en god læreruddannelse, en god studerende og en god lærer, herunder at læreruddannelsen står i en ydre relation til andre uddannelsessystemer i Bologna-processen samt i indre relationer til universitetsuddannelser og andre Professionsbacheloruddannelser i Danmark samt til praktiksteder og aftagere i lokalområdet. I disse relationer indplacerer læreruddannelsen sig som et kulturelt sted. Dette understreges af, at de studerende veksler mellem praktik- og uddannelsessteder (topos) og dertil skelner mellem teori og praksis (logos). På denne baggrund undersøger afhandlingen, hvilke kundskabsformer der intenderes og praktiseres på læreruddannelsens steder, hvordan de rammesættes af kulturelle strukturer, og hvordan man kan forstå kundskabsformerne som kropsligt forankrede. Det er således et dialektisk udgangspunkt for analysen, at teori og praksis ikke kan identificeres med henholdsvis uddannelsesstedet og praktikstedet, men at teori og praksis er gensidigt relaterede, og at det derfor er særlig interessant at undersøge uddannelsens kundskabsformer som former for viden i områder af livet. Dette afsæt giver mulighed for at analysere, hvordan relationerne mellem teori og praksis opfattes forskelligt på et institutionelt, individuelt og et positionelt niveau i uddannelsen, idet afhandlingen stiller forskningsspørgsmålet: Hvordan kan man forstå de kropsligt indlejrede kundskabsformer, som intenderes og praktiseres i vekslen mellem praktik- og uddannelsessted i forbindelse med praktikken og Professionsbachelorprojektet i læreruddannelsen?

På baggrund af en teoretisk referenceramme bestående af Aristoteles, Thomas Højrup og Maurice Merleau-Ponty formuleres topos- og logosanalysemodellen samt et kvalitativt case- og metodedesign. I et feltarbejde over ½ år er to fjerdeårsstuderende inkl. undervisere og praktislærere fulgt i den sidste praktik og skrivefasen af Professionsbachelorprojektet. Således viser analyserne, at de intenderede og praktiserede kundskabsformer er kulturelt struktureret og kropsligt forankret i praktik- og uddannelsesstederne i bestemte selvforståelser, hvor der er langt fra de akademiske intentioner i Bologna-processen til de studerendes eksamen i Professionsbachelorprojektet. Denne afstand er i sig selv et sted, og som en kulturel begivenhed viser analyserne, at akademiseringen af læreruddannelsen mest af alt giver anledning til at spørge, hvilken form for akademisering der er tale om. Afhandlingens forskellige men relaterede

analyseperspektiver på denne empiri diskuteres efterfølgende med problemfeltets øvrige forskning, og opsummerende konkluderer afhandlingen følgende:

1. Bekendtgørelsen intenderer og praktiserer modsætningsfulde rammer for læreruddannelsens akademiske dannelse og mobilitet.
2. Trods initiativer er der fortsat kulturelle modsætninger mellem praktik- og uddannelsessted i forståelserne af uddannelsens mål og midler og relationerne mellem teori og praksis.
3. Læreruddannelsens akademisering og professionsdannelsen interPELLERES til praktikstedets og linjefagets vilkår.
4. Professionsbacheloruddannelsens akademiske eidos kan formuleres ved at tage udgangspunkt i en videnskabelig metodisk tilgang til empiriindsamlingen i Professionsbachelorprojektet.